

THE SANDY TIMES®

Celostátní přehlídka experimentujícího divadla ŠRÁMKŮV PÍSEK

č. 4

Havranprkno

Duch Llana Estacada

NĚKDO NAVRHL KARLA MAYE...

Rozhovor s Janem Tošovským

Jste autorem hry, co vás k jejímu napsání inspirovalo?

Už je to poměrně stará hra. Když jsme se bavili o tom, co budeme dělat dalšího, někdo navrhl Karla Maye. Došli jsme k závěru, že by to měl být Duch Llana Estacada, ale zároveň v té době víc z nás četlo Nástup od Václava Řezáče. To je román o znovudobývání českého pohraničí. Napadlo nás spojit tyto dvě věci dohromady a hru zasadit do poválečných Sudet.

V čem vám téma hry připadá aktuální v současné době?

Už je to starší věc, ale v době, kdy naše hra vznikala, se živě řešila česko-německá deklarace a nároky sudetských Němců na vrácení majetku. V Čechách se vyrojily nacionalistické nálady a na německé straně samozřejmě také. Nám to asi z obou stran připadalo trapný. Myslím, že téma zůstává v podstatě aktuální dodneska.

Jak dlouho vaše divadlo funguje a kde hrajete?

Vznikli jsme na gymnáziu, kde jsme začali vydávat literární časopis a posléze dělat divadlo. Fungujeme už deset až patnáct let, zkoušíme a nepravdělně hrajeme v pražské Ctadele. Většinou hrajeme autorské věci. Jediná nepůvodní hra, kterou jsme nastudovali, byl Komisař Šidlo od brněnského básníka Jana Nováka.

Tato přehlídka nese podtitul celostátní přehlídka experimentujícího divadla. Jaké divadlo je pro vás experimentující?

Myslím, že se dá experimentovat různým způsobem, každý to má asi postavené jinak. My třeba, spíš než divadelně, experimentujeme dramaturgicky. V tom smyslu, že se v našich inscenacích snažíme řešit nějaká témata a svým způsobem usilujeme o určitou formu politického divadla.

-přd-

Jak to vidí...

Karel Tomas: Boj literaturou a o literaturu. S veškerou absurditou politicko-mocenských tahanic. To беру. Proč právě duch? Kdo dílo nezná (a dneska je takových dost), je určitě mimo. Kdo ho zná, tápe asi jako já. A není přesvědčen.

Petr Macháček: Nádherná hyperintelektualizační smršť. Herecky nepřijatelné. Režijně nepřijatelné. Esteticky nepřijatelné. Skoro nesrozumitelné. Výsledek: dobrý.

Odposlechnuto...

Alena Zemančíková

Včera jsme mluvili o tom, co to udělá, když zazní na jevišti polština a co by to udělalo, kdyby tam místo polštiny byla němčina. Dneska jsme to mohli vidět. Okamžitě to vyvolává asociace na česko-německé vztahy, vysídlování a podobně.

Co se týče tvaru: Autoři vzali schéma Mayovky a postavy z westernu zastoupili postavami těsně poválečných dějin českého pohraničí. Líbilo se mi, jak to bylo napsané a vystavěné, i když v poměrně klasické činoherní kompozici. Nelíbilo se mi, jak to je zřežirované, ale tím nechci říct, že to je odfláknuté. Myslím, že by měli vzít více vážně tvar, který se jim podařilo napsat.

Jan Císař

Celá inscenace působí velmi naivně – nevím, zda to byl záměr. Je to intenzivní tvar. Zajímalo mě tam to zvláštní napětí.

Vladimír Hulec

Soubor se tím asi velmi baví, ale nedokážu prohlédnout, do jaké míry je to zábava a do jaké míry pokus o zmapování vztahů v poválečném pohraničí. Jde o divadlo, které nepochybně funguje v rámci komunity, ale už nevím, jak funguje jinde. Líbí se mi ale, jak někteří herci hrají, například Bloody Fox.

PuMoWo

Storáče

MEZI KVALITNÍM TEXTEM A GRAFOMANIÍ JE VELMI JEMNÁ HRANICE

Rozvor s galantním Machem, Janou, Markétou a Milanem

Mohli byste nejprve stručně představit PuMoWo? Co jste zač? A jak jste se vlastně dali dohromady?

PuMoWo je vlastně původní vize jednoho člověka z JAMU, která měla vytvořit syntézu loutek, pohybu a slova. Proto PuMoWo – Puppets, Movements, Words.

A kdo je onen člověk z JAMU?

Student z JAMU... Ale už s námi není. Byli jsme takové volné uskupení, které jsme se snažili nějak zformalizovat, dát mu jméno. Původně se náš soubor, který sdružoval lidi ze zlínského dramataku pana Hanzela, jmenoval Medomed. Ale vzhledem k tomu, že tento název byl registrován, museli jsme vymyslet jiný. A pak jsme se právě setkali s jedním nejmenovaným člověkem z JAMU, který měl již zmiňovanou vizi, ale nějak se nám to rozpadlo... Je to tak, že vždycky někdo přijde a odejde, celkem jsme měli už asi patnáct členů.

Věnujete se striktně jen scénickému čtení?

Ne, máme jich sice víc, ale děláme i klasické inscenace. Momentálně máme dvě – Sejdeme se v Bruselu a III sestry. Zprvu jsme připravovali jen jednorázové projekty. Storáče hrajeme nejdéle, dva nebo tři roky.

Martine, vy jste, předpokládám, dvorním autorem. Čím se inspirovujete?

Jednou jsem si řekl, že bych zkusil něco napsat... a prostě píšu. Používám metodu automatického textu, podvědomě zažitě věci z literatury, počítačových her, komiksů, filmů, televize. Konkrétní konotace ve svých textech zpětně nevnímám, ale někteří diváci je rozeznávají.

Jste na přehlídce experimentujícího divadla. V čem jsou podle Vás Storáče experimentující?

Experimentující jsou spíše podle poroty na krajské přehlídce v Hodoníně. Nevím, možná proto, že nepracujeme s klasickými světlý, ale jen s lampičkami a také v tom, že čtení rozehráváme. Rozhodně to samozřejmě není experiment ve smyslu objevení něčeho nového, ale na stranu druhou scénické čtení se na divadle zas až v takové míře nedělá. Prostě jsme si s tím chtěli pohrát. Navíc naše čtení má poměrně volnou formu – vzhledem k tomu, jak se nám na jevišti ztrácejí listy s textem, si musíme různě přesedat, do toho přidáváme různé zcizovací prvky. Možná je to do jisté míry experiment také v tom, že každé představení je jiné, nikdy není stejné.

Jaké máte další plány?

Nevím... Mám pár nápadů, ale co s tím? Musím je nejdříve nějak sepsat... Rozhodně se chceme věnovat autorské tvorbě, ale musím si dát pozor na velmi jemnou hranici mezi kvalitním textem a grafomanií.

-bez-

Jak to vidí...

Karel Tomas: Literární divadlo? Dramatické čtení? Díky za mimořádně kultivovanou češtinu. Díky za mikroherectví (a ještě trochu víc u obou dam).

Petr Macháček: No, chtělo by to líp mluvit, zacházet s energií...Bylo to náročnější, i když aspoň důsledný – to zas jo. No...

Odposlechnuto...

Jiří Adámek

Nenechal jsem se oklamat záhadným čekáním na dataprojektor. Vnímám to jako scénické čtení, což mi ale vůbec nevadí. Docela mě to bavilo, i živost, s jakou to aktéři četli. Pokud to přijmu jako inscenované čtení, nastal hlavní problém v tom, že byli moc rychlí. Text je velmi precizně rytmizovaný, ale věci nestíhají doznít. Text je vtipný, ale bude mít mnohem větší šanci, když mu hráči dají větší klid. Kdyby si soubor připustil, že jde o inscenované čtení, možná by jinak řešil vztah hlediště - jeviště, bylo by to méně „oficiální“. Je zbytečné se tvářit, že jde o komplexní inscenaci - vše by mohlo být přiznané a jednodušší. Hraje se velmi živě a velmi dynamicky, ale někdy se neprovazují jednotlivé složky inscenace.

Vladimír Hulec

Pro mě je první otázkou, co to je. Zda to je opravdu scénické čtení nebo chce soubor sdělit nějakou literaturu skrz obraz. Spojení příběhů působí víceméně nahodile, kdyby se něco vypustilo, možná by to bylo jedno. Pokud by příběhy neměly v inscenaci žádnou linku, bylo by to velmi monotónní. Bylo to ale tak rychle podávané, že se mi samotný příběh těžko vnímal. Dělal mi problémy udržet komunikaci. To byl pro mě základní kámen úrazu, inscenace se mi pak zdála velmi dlouhá. Nejzajímavější je poslední část. Ve zkratce: volil bych kratší verzi.

Alena Zemančíková

Zazněly zde názory, že by inscenace mohla klidně fungovat jako rozhlasová hra. Jako rozhlasová hra by ale fungovat nemohla - je to jasně divadelní záležitost – proto je to scénické čtení. Text by však snesl redakci, dramatické vyčištění – zkrácení, aniž by se ubralo na kompozici. Je docela zajímavé, s čím text pracuje. Proč ale gotické písmo a němčina? Abych udržela pozornost, hrála jsem sama se sebou hru, s jakými žánry pracujete. Má jít o různé podoby příběhů s hrdinou detektivem od Phila Marlowa až po typ postavy z románů Miloše Urbana?

Duonasekyru Příbor

Prodejce duše

JSME KOSTRAŘI

Rozhovor s Pavlem a Honzou, protagonisty souboru Duonasekyru

Vaše představení jsou založená na improvizaci. Zdá se, že ale mají pevnou strukturu. Co máte dopředu dané?

My jsme kostraři. Máme kostru, kterou předem dáme dohromady. Ta zpravidla zůstává, mění se jen dílčí věci.

Jak vznikla kostra Prodejce duše? V představení je nepřehlédnutelná struktura pohádky. Je to svého druhu putování, jsou tu tři dárci, tři úkoly... Také bychom to mohli brát jako parodii na populární příběhy typu Coelhoa Alchymisty.

Chtěli jsme jet na krajskou přehlídku do Valmezu, to je náš hnací motor. Tak jsme sedli do hospůdky a dali jsme dohromady nějaké nápady. Během dvou dnů jsme to vymysleli. Na papíře se objevilo osm devět vět. Až když jsme to zahráli, lidi říkali, že se tam objevily motivy pohádky. My jsme předem nevěděli, jestli to bude vážné, nějaké „psycho“, nebo spíš humor. Hodně záleží i na reakci diváků, kam nás posune.

Prvotní impuls je tedy spíš náhodný. Sejdete se a něco v tu chvíli vznikne...

Vídáme se spolu často. Ale takové to divadelní přemýšlení o nové hře nastane vždycky tak na dva dny v roce, po zbytek roku přemýšlíme tak nějak vnitřně. Dáváme si dohromady nejrůznější impulsy, které pak zhmotníme během těch dvou dnů v té hospůdce.

Zdá se, že zásadní jsou pro vaše vystupování přehlídky. Máte i nějaké „své“ publikum, kterému byste chtěli své věci adresovat?

Především máme rádi divadlo a chceme spolu pracovat. Přehlídka ve Valmezu je takový motor - termín nás donutí, abychom připravili hru. Pak ji ale rádi hrajeme i u nás po klubech... Dá se říct, že už máme své publikum. Hodně pracujeme s karlogií, tedy s postavou Karla. Stává se, že člověk jde a už ho předem oslovují „Karle“. Prodejce duše je už třetí hra, ve které postava vystupuje. Třeba ve Valmezu už nás znají a mnozí diváci chodí „na Karla“ a vědí, co mohou čekat.

Jak jste se spolu dali dohromady?

Několik let jsme spolu hráli ve větším souboru, v rámci Údivadla v DDM Kopřivnice. Pak jsme začali uvádět přehlídky, začali jsme si na sebe zvykat v improvizovaném moderování a skečích. Velký soubor pak zanikl a my jsme se rozhodli zkusit udělat sami něco delšího. Od té doby to každý rok zkusíme znovu a znovu.

Zůstanete u improvizace, nebo chcete zkusit i něco jiného?

(Odpovídá Pavel) Já osobně jsem prošel různými soubory, některé jsem i vedl a promítal do jejich práce sám sebe a své vize... To, co teď děláme spolu, je ale přesně to, co chci dělat, po všech stránkách. Už nechci zkoušet nic jiného, v tomhle jsem se našel.

Postoupili jste na celostátní přehlídku experimentujícího divadla. Máte vy sami pocit, že děláte experimentující divadlo?

Myslím, že primárně experimentujeme na sobě. Možná taky v tom, kam až daleko dokážeme improvizovaný tvar dovést. V předchozích představeních jsme navíc používali pro divadlo dost neobvyklé prvky. Prodejce duše je první hra postavená primárně na komunikaci, na slově.

-aku-

Jak to vidí...

Karel Tomas: Improvizace je improvizace. Na severní Moravě je jí dost. Někdy se povede. A když ne, tak je to nuda – i když je plno nápadů bezvadných. Nic víc, ale ani nic méně.

Odposlechnuto...

Vladimír Hulec

Letos jediní zástupci improvizovaného divadla – je dobře, že se tu tenhle druh divadla objevil. Improvizace spočívá v rozvádění situace. Hráči částečně vědí dopředu, co tam bude, a mají prostor, aby situace rozváděli mnohem víc. Velmi záleží na tom, jak na sebe reagují.

Alena Zemančíková

Obdivuju jevištní improvizace a jsem už předem pozitivně naladěná. Titul Prodejce duše ve mně vzbudil očekávání, že by si soubor mohl pohrávat s psychoanalýzou Sigmunda Freuda (rodáka z Příboru), ale zřejmě to autory ani nenapadlo. Téma pěkné, ale provedení bylo zbytečně prostomyslné na to, co jsem od toho čekala.

Jan Císař

Improvizace je vždycky záludná – když to neklapne, tak to neklapne. Dneska to hráče asi moc nebralo, ani to příliš nerozvíjeli. Je to dar boží improvizovat, ale je to věc krajně zrádná.

Příští Šrámkův Písek - 29.-31. květen 2009